

RENT VATTEN OCH SANITET

Rent vatten är en mänsklig rättighet, men varje dag dör 800 barn under fem år på grund av exempelvis smutsigt vatten och brist på toaletter. Problemen är stora i världens slumområden och särskilt utsatta är kvinnor och barn. Ofta är det kvinnors och flickors uppgift att hämta vatten. Det kan även vara farligt att uträtta sina behov utomhus.

Varför är bristen på rent vatten och toaletter ofta större i slumområden än på andra platser? Ge två förklaringar.

Uppgift 19

Formulering av uppgiften

Varför är bristen på rent vatten och toaletter ofta större i slumområden än på andra platser? Ge två förklaringar.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven har **grundläggande/goda/mycket goda** kunskaper om samspelet mellan människa, samhälle och natur, och visar det genom att föra **enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/ välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av befolkningsfördelning, migration, klimat, vegetation och klimatförändringar i olika delar av världen.

Bedömningsaspekter och progression

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning elevsvaret

- innehåller relevanta förklaringar till varför bristen på rent vatten och toaletter ofta är större i slumområden än på andra platser.
- innehåller ett orsakssamband/ett orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C
Eleven ger en relevant förklaring.	Eleven ger två relevanta förklaringar.
En av elevens förklaringar innehåller ett orsakssamband .	En av elevens förklaringar innehåller ett orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel.
Exempel på ett orsakssamband: <i>Eftersom området är fattigt och inte har råd med vatten och avlopp.</i> (a → b)	Exempel på ett orsakssamband som förtydligas: <i>Eftersom slummen är fattig så finns inte resurser för avlopp och toaletter och då hamnar smutsigt och orenat vatten rakt i naturen och det kan förorena grundvattnet.</i> (a → b → c)

Relevanta förklaringar kan exempelvis handla om

- **Infrastruktur:** Avsaknad av fungerande infrastruktur i slumområden eller avsaknad av vattenrening.
- **Befolkningstillväxt:** Att bebyggelsen vuxit fram oplanerat, överbefolkning i slumområden.
- **Fattigdom:** T.ex. att samhället eller resurssvaga invånare inte har ekonomiska möjligheter att satsa på rent vatten, avlopp och sanitet.
- **Politik:** Politikernas nedprioritering av slumområden.

- **Föroreningar:** Föroreningar av vattenkällorna i slumområden, t.ex. avloppsvatten eller kemikalier.
- **Naturgeografi:** Brist på naturliga källor med rent vatten, att det är små mängder vatten som ska användas av många människor.
- **Utbildning:** Avsaknad av utbildning/kunskap om föroreningar.

Vanliga anledningar till att elevsvar inte ger belägg för nivå E

Eleven hänvisar enbart till att människor i slumområden är fattiga eller att slumområden är fattiga områden, utan att förklara hur det påverkar tillgången till rent vatten och avlopp. Elevens förklaring kopplas enbart till klimat, att det regnar mindre där eller är väldigt varmt.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

För att det inte finns resurser och pengar för att dra upp rent vatten och bygga toaletter.

Bedömningskommentar till exemplet

Elevens förklaring kopplas till att slumområden är resurssvaga och elevens resonemang innehåller ett orsakssamband (brist på pengar/resurser → ej bygga toaletter/få rent vatten).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Slumområden är områden som ej är planerat uppbyggt, husen och byggnader har växt fram allteftersom. Slumområdena är oorganiserade med dåliga avloppssystem och det finns mycket skräp som hamnar i vattnet. Det är även fattigt vilket gör att de som bor där inte har råd att investera i vattenreningsverk.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven ger två relevanta förklaringar (slummen är oplanerat uppbyggd, människor har ej råd att investera i vattenreningsverk). Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband som förtydligas (oplanerad bebyggelse → dåliga avloppssystem → skräp hamnar i vattnet).